

רשומות

הצעות חוק

6 בנובמבר 1972

1026

כ"ט בחשוון תשל"ג

צמוד

62	חוק לתיקון סקודת התעבורה (מס' 12), תשל"ג—1972
	חוק להארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (השטחים המוחזקים על ידי צבא הגנה לישראל) —
63	שיפוט עבירות ועזרה משפטית), תשל"ג—1972
65	חוק הסדרי משפט ומינהל (תיקון), תשל"ג—1972

חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 12), תשל"ג-1972

הוספת סעיף 39א 1. אחרי סעיף 39 לפקודת התעבורה יבוא:

39א. (א) הורשע אדם על עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים, בפסילת רשיון בעבירות סמים 1936, 2 דינו – בנוסף על כל עונש אחר – פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משנה אחת.

(ב) מי שנפסל כאמור בסעיף קטן (א) לא יינתן לו רשיון נהיגה ולא יחודש רשיונו, אלא אם שוכנעה רשות הרישוי, על פי בדיקות רפואיות או בחינות, כפי שתדרוש, כי המבקש כשיר לנהוג ברכב מנועי.

דברי הסבר

מוצע להסמיך את בית המשפט לפסול לנהיגה אדם שעבר עבירה כלשהי לפי פקודת הסמים המסוכנים, ולא דוקא בקשר לנהיגת רכב. פקודה זו אוסרת לא רק על השימוש בסמים, אלא גם על החזקתם, הספקתם או המסחר בהם שלא כדין. הנסיון הוכיח, שהעוסקים שלא כדין בעניני סמים ובהספקתם, אף הם לרוב מכורים לסמים, ואין להחיר להם נהיגה ברכב.

וה לשון ההוראות הקיימות:

”סמכות בית המשפט לפסול

35. הורשע אדם על עבירת תעבורה או על עבירה לפי חוק אחר הנובעת מנהיגת רכב, בית המשפט שהרשיעו רשאי, בנוסף על כל עונש אחר, לפסול אותו מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, לצמיתות או לתקופה מסויימת או עד שיתמלאו התנאים שיקבע בית המשפט.

הנוהג ברכב

26. אדם שמתקיים בו אחד מאלה לא ינהג ברכב:

(2) הוא נתון תחת השפעת סמים משכרים או משקאות משכרים.”

בעקבות העליה התלולה בעבירות השימוש בסמים והמסחר בהם, אין עוד להסתפק בתפיסת עושי העבירה, הבאתם לדין והעונשתם. הכרח חיוני הוא כיום הזה להגן מפניהם על שלום הציבור, לפחות במקומות שהם עלולים להזיק מחמת היותם מכורים לסמים בלי שהנוקק להם או לשירותם יודע על כך. אחד המקומות המסוכנים ביותר מבהיגה זו הוא הנסיעה ברכב. אנשים המתמכרים לסמים אינם מסוגלים לשאת במידת האחריות הדרושה בנהיגה, ונהיגת רכב בידיהם עלולה להסתיים באסונות כבדים ובאבדן חיים.

בחוק הקיים יש לעגין זה שתי הוראות:

(א) סעיף 35 לפקודת התעבורה מסמיך את בית המשפט לפסול אדם שהורשע לפניו, בכל עבירה שהיא, מקבל רשיון נהיגה או מהחזיק בו, אולם סמכות זו מוגבלת רק למקרה שהעבירה נובעת מנהיגת רכב; (ב) תקנה 26(2) לתקנות התעבורה אוסרת על אדם הנתון תחת השפעת סמים לנהוג ברכב.

בשתי ההוראות אין כדי הצורך להגנת הציבור מפני סכנת נהיגה בידי עברייני סמים. החוק המוצע בא להבהיר את הפרשה ולהרחיבה בסעיף מיוחד לרכב.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח תשכ"ב, עמ' 8, עמ' 64; תשכ"ד, עמ' 78; תשכ"ה, עמ' 115, עמ' 183, עמ' 202; תשכ"ו, עמ' 58; תשכ"ז, עמ' 146; תשכ"ט, עמ' 224; תשל"א, עמ' 83.
2 ע"ר 1936, תוס' 1, עמ' 130.

חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (השטחים המוחזקים על-ידי צבא-הגנה לישראל - שיפוט עבירות ועזרה משפטית), תשל"ג-1972

1. תקפן של תקנות-שעת-חירום (השטחים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תשכ"ז-1967, מאריך בזה עד יום ו' בטבת תשל"ד (31 בדצמבר 1973).
2. תחילתו של חוק זה היא ביום כ"ו בטבת תשל"ג (31 בדצמבר 1972).

דברי הסבר

זוה הנוסח של התקנות כפי שתוקן בחוקי הכנסת:

הגדרות

1. בתקנות אלה -
 "אזור" - כל אחד מן השטחים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל;
 "היום הקובע" - כ' בסיון תשכ"ז (10 ביוני 1967) או היום המוקדם יותר בו נכנסו כוחות צבא-הגנה לישראל לאזור;
 "מפקד" - מפקד כוחות צבא-הגנה לישראל באזור או בחלק ממנו או מפקד אזור או חלק מאזור מטעם צבא-הגנה לישראל;
 "בית משפט צבאי" - בית משפט שנתכונן על ידי מפקד.

סמכות בית משפט

2. (א) בית משפט בישראל מוסמך לדון לפי הדין הישראלי אדם שנמצא בישראל על מעש או מחדלו שאירעו באזור ושהיו מהווים עבירה אילו אירעו בתחום השיפוט של בתי-המשפט בישראל.
 (ב) תקנה זו חלה על מעשה או מחדל שאירעו לאחר היום הקובע, בין שאירעו לפני תחילת תקנות אלה ובין שאירעו לאחריה.
 (ג) תקנה זו אינה חלה על מי שבשעת המעשה או המחדל היה תושב של אחד האזורים.
 (ד) הסמכות לדון אדם על-פי תקנה זו, תהא בידי בית המשפט שאזור שיפוטו נמצא קרוב למקום בו נעברה העבירה או בבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו של הנאשם או נתפס הנאשם.

ביום כ"ה בסיון תשכ"ז (2 ביולי 1967) התקין שר הבטחון את תקנות-שעת-חירום (עבירות בשטחים המוחזקים - שיפוט ועזרה משפטית), תשכ"ז-1967. הכנסת האריכה את תקפן של התקנות, בתיקונים מסווימים, וביניהם גם תיקון שמן, עד סוף שנה זו. התקנות מסדירות ענינים אלה:

הגשת עזרה לבתי המשפט הצבאיים שהוקמו בשטחים המוחזקים בידי צבא-הגנה לישראל, כדי להעמיד לדין אנשים מישראל שעברו על צווי מפקד האזור (תקנה 4);

(2) מתן סמכות חקירה, חיפוש וכיובצא באלה לשוטרים בישראל לגבי עבירות שהן בנות עונשין בבתי המשפט הצבאיים בשטחים המוחזקים (תקנה 3);

(3) מתן סמכות לשלטונות ישראל לבצע ענשים פליליים ומעצרים שהטילו שלטונות הצבא בשטח המוחזק (תקנה 6);

(4) מתן סמכות לבית משפט בישראל לשיפוט, לפי דיני מדינת ישראל, אדם שבא מישראל לשטח המוחזק ועבר בו עבירה שהיתה בת עונשין אילו בוצעה בישראל (תקנה 2);

(5) מתן סמכויות לשלטונות ישראל לעזור בישראל בהזמנתם ובהבאתם של עדים לבתי משפט צבאיים בשטח המוחזק (תקנה 5);

(6) מתן סמכות לשר המשפטים להסדיר את עניני העזרה המשפטית של השלטונות בישראל לבתי המשפט האזרחיים בשטחים המוחזקים (תקנה 7).

מאחר שהצורך בתקנות בעינו עומד, מוצע להאריך את תקפן לשנה נוספת.

1 ק"ת 2069, תשכ"ז, עמ' 2741; ס"ח תשכ"ה, עמ' 20; תשכ"ט, עמ' 32; תשל"ל, עמ' 15; תשל"א, עמ' 27; תשל"ב, עמ' 24.

דברי הסבר

ביצוע עונשין ומעצר

6. (א) מי שנדון והוטל עליו עונש בבית משפט צבאי, יהא עונשו ניתן לביצוע בישראל בדרך שמבצעים בישראל עונש שהוטל על ידי בית משפט, במידה שלא בוצע העונש באזור.

(ב) מי שניתנו נגדו פקודת מעצר או צו מעצר באזור מכוח סמכות שהוענקה על ידי מנשר או צו של מפקד, יהיו מעצרו והחזקתו במעצר ניתנים לביצוע בישראל בדרך שמבצעים בישראל פקודת מעצר או צו מעצר.

עזרה משפטית בעניינים אזרחיים

7. (א) שר המשפטים רשאי, בצו כללי, או מסוייג, לקבוע הוראות בדבר -

(1) המצאתם בישראל של מסמכים שהוצאו בעניינים אזרחיים על ידי בית משפט, בית דין, משרד ההוצאה לפועל או רשות אחרת באזור; (2) אכיפתם וביצועם בישראל של פסקי-דין טופיים ושל צווים והחלטות אחרות שניתנו בעניינים אזרחיים על ידי בית משפט, בית דין, משרד ההוצאה לפועל או רשות אחרת באזור;

(3) הכרה ואישור של מסמכים שהוצאו או אושרו על ידי רשות באזור.

(ב) תקנה זו חלה על מסמכים, פסקי-דין, צווים והחלטות, בין שהוצאו, ניתנו או אושרו לפני היום הקובע ובין לאחריו.

שמירת סמכויות

8. תקנות אלה אינן גורעות מסמכויות לפי דין אחר.

השם

9. לתקנות אלה ייקרא "תקנות-שעת-חירום (השטחים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית)", תשכ"ז-1967.

(ה) אין דנים אדם בישראל על מעשה או מחדל שזוכה או הורשע עליהם בפסק-דין שניתן בפניו בבית משפט צבאי או בבית משפט אחר באחד האזורים; אולם אם גרם המעשה או המחדל למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע כאמור בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה או מחדל.

סמכויות של שוטר

3. סמכות שהוענקה לשוטר וחובה שהוטלה עליו לפי כל דין יחולו, בשיוויים המחוייבים, גם לגבי עבירה שבית משפט בישראל מוסמך לדון בה לפי תקנה 2 ולגבי עבירה שבית משפט צבאי מוסמך לדון בה.

העברת נאשם לאזור

4. (א) קיים יסוד סביר להניח שאדם עבר באזור עבירה שבית משפט צבאי מוסמך לדון בה, והאדם נמצא בישראל, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לצוות שהאדם ייעצר על ידי שוטר ויימסר באותו אזור בו נעברה העבירה בדרך ולרשות שיוורה עליהם, כדי שיועמד שם לדיון בבית משפט צבאי על אותה עבירה; והוא כשארן להבטיח את התייצבותו לדיון בדרך אחרת.

(ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול סמכותו לפי תקנה זו, כולה או מקצתה, לפרקליט המדינה.

הזמנת עדים וביצוע

5. (א) הזמנה להעיד בבית משפט צבאי או להמציא לו מסמכים תומצא למי שנמצא בישראל בדרך שממ-ציאים בישראל בדיון פלילי הזמנה להעיד או להמציא מסמכים.

(ב) אדם בישראל שהוצא נגדו צו הבאה על ידי בית משפט צבאי על אי התייצבותו לפניו לשם מתן עדות או המצאת מסמכים, רשאי שוטר לעצרו ולמסרו בדרך ולרשות שנקבעו בצו ההבאה, על מנת שיתייצב לפני בית-המשפט הצבאי לשם מתן העדות או המצאת מסמכים.

חוק הסדרי משפט ומינהל (תיקון), תשל"ג-1972

1. בסעיף 5 לחוק הסדרי משפט ומינהל [נוסח משולב], תשל"ג-1970¹ - במקום סעיף תיקון סעיף 5 קטן (ד) יבוא:

"(ד) מקרקעין הנמצאים בשטח תחילתו של צו החלת המשפט, ובזמן מן הזמנים בין הקמת המדינה לבין היום שבו עבר השטח להחזקת צבא-הגנה לישראל היו מוקנים לאדם, לרשות או לגוף כאמור בסעיף קטן (א), או היו בהחזקתם או בניהולם, יהיו לנכסי המדינה מיום תחילתו של צו החלת המשפט, אם נתמלא בהם אחד מאלה:

(1) לפני היום שבו עבר השטח להחזקת צבא-הגנה לישראל נרכשו לצרכי ציבור לפי הדין שהיה חל על השטח אותה שעה;

(2) הוחל לגביהם בהליכים של רכישה לצרכי ציבור לפי הדין שהיה חל על השטח אותה שעה וביום תחילתו של הצו נועדו לשמש לצרכי ציבור כמשמעותם בסעיף 188(ב) לחוק התכנון והכניה, תשכ"ה-1965² (בסעיף זה - הסעיף המגדיר);

(3) בתקופה שבין הקנייתם לאדם, לרשות או לגוף כאמור בסעיף קטן (א), תחילת החזקה בהם בידיהם או בניהולם בידיהם לבין תחילת צו החלת המשפט - הוחל להקים או הוקם עליהם בנין או מיתקן המיועדים לשמש לצרכי ציבור כמשמעותם בסעיף המגדיר.

(ה) מקרקעין שהיו לנכסי המדינה לפי סעיף קטן (ד), יחושבו הפיצויים בעדם לפי שוויים ביום תחילתו של צו החלת המשפט, או ביום כ"ט באב תשכ"ה (23 באוגוסט 1968), הכל לפי המאוחר יותר; ואם נתמלאו במקרקעין התנאים המפורטים בפסקה (3) לסעיף קטן (ד) - לא יבוא בחשבון הפיצויים שוויים של הבנין או של המיתקן שמדובר בהם באותה פסקה.

דברי הסבר

על רכוש האויב או לבעל תפקיד או תואר דומה, או היו מוקנים לרשות מרשויותיה של אותה מדינה או לגוף שבשליטתה אשר אותו אדם העבירם להם - מוקנים, מיום תחילתו של הצו, לאפטרופוס הכללי שיעשה בהם כאמור להלן בסעיף זה.

(ב) האפטרופוס הכללי ייחזר, בתעודה התומה בידו, את המקרקעין למי שהיה בעלם לפני שהוקנו לאדם הא-מור בסעיף קטן (א), או לחליפו של אותו בעל, לפי בקשתם; כל עוד לא שוחררו המקרקעין, יעשה בהם האפטרופוס הכללי כפי שהוא רשאי לעשות במקרקעין

החוק המוצע מטרתו לתקן את ההוראות בחוק הסדרי משפט ומינהל [נוסח משולב], תשל"ג-1970, העוסקות בשחרור מקרקעין שהיו נמצאים בטיפולו של הממונה על רכוש האויב הירדני, קודם שהוחל המשפט הישראלי על מורח ירושלים. סעיף 5 לחוק, העוסק בשחרור מקרקעין, מורה לאמור:

5. (א) מקרקעין הנמצאים בשטח תחילתו של צו החלת המשפט, וערב היום שבו עבר השטח להחזקת צבא-הגנה לישראל הם היו מוקנים לאדם אשר שלטונות המדינה שהשטח היה תפוס בידיה למעשה מינו אותו לממונה

1 ס"ח תשל"ג, עמ' 138.
2 ס"ח תשכ"ה, עמ' 303.

דברי הסבר

הוקם עליהם בנין לצרכי ציבור לפני תחילת הצו, אלא גם מקרקעין שנרכשו או שהוחל ברכישתם לצרכי ציבור לפני תחילת הצו, יהיו לנכסי המדינה מתאריך צו ההחלה, אם הם היו מיועדים לצרכי ציבור ביום תחילת הצו.

מוצע גם לקבוע כי ההוראות יחולו גם לגבי מקרקעין שהממונה החזיק בהם או ניהל אותם למעשה, אף אם לא הוקנו לו כדון.

לשתי ההרחבות שבסעיף קטן (ד), לגבי הרכישה ולגבי הניהול המעשי, יהיו השלכות גם לענין הפיצויים. עד עתה רק מי שבנה בנין ציבורי על מקרקעין זכה לכך שהפיצויים יחושבו לפי הערך המאוחר, של יום תחילת החוק או הצו, ואם הקרקע נשארה פנויה לא זכה אלא כמה שהפקידה הרשות המפקיעה אצל הממונה על נכסי האויב. לפי החוק המוצע יהיה זכאי כל בעל מקרקעין שמדובר בו בסעיף – בין שנבנה בנין ציבורי על המקרקעין ובין שרק נרכשו המקרקעין או הוחל בהם בתם, בין שהוקנו לממונה כדון ובין שהממונה רק החזיק בהם או ניהל אותם למעשה – לפיצויים לפי הערך המאוחר.

אכן נשאר הסייג הקיים, שאין מביאים בחשבון הפיצויים את הכנין שהוקם, אלא מחשבים את ערך הקרקע כשהיא פנויה – אבל המועד הקובע, גם לחישוב זה, הוא יום תחילת החוק או הצו.

של נעדר לפי פקודת האפוטרופוס הכללי, 1944, והוראותיה של פקודה זו יחולו לענין סעיף זה.

(א) נרכשו המקרקעין לצרכי ציבור לפי כל חוק לאחר תחילתו של צו החלת המשפט ובטרם שוחררו, ישולמו הפיצויים המגיעים לפי אותו חוק בעד הרכישה לידי האפוטרופוס הכללי שיעשה בהם, בשינויים המחוייבים, בהתאם לסעיף קטן (ב).

(ד) כללו המקרקעין בנין ציבורי שנבנה לאחר שהוקנו לאדם האמור בסעיף קטן (א) ולפני תחילתו של צו החלת המשפט, יהיו המקרקעין נכסי המדינה, והפיצויים בעדם יחושבו לפי ערך הקרקע בלבד כשהיא פנויה ביום תחילת חוק זה או ביום תחילתו של הצו, הכל לפי המאוחר יותר.

הנסיון הוכיח כי ההוראה המגבילה הפיכת המקרקעין לנכסי המדינה רק למקרים שבהם הוקם מבנה ציבורי על המקרקעין, אינה מספיקה, אלא יש צורך לקבוע הוראה דומה גם לגבי מקרקעין אשר לפני תחילת צו החלה נרכשו לצרכי ציבור או שהוחל לפני אותו מועד ברכישתם לצרכי ציבור – והם מיועדים לשמש לצרכי ציבור גם לאחר צו ההחלה. מקרקעין מהסוגים האמורים אין אפשרות ואין הצדקה לשחרר לבעלים, והדעת נותנת כי הם ימשיכו לשמש לצרכי ציבור בלא שתוטל חובה להחזיר אותם לבעלים.

מוצע אפוא לקבוע כי לא רק מקרקעין שבפועל